

Masoveria de Sala-d'Heures

Santa Eugènia de Berga

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Sala-d'Heures
Emplaçament Davant casal de Sala-d'Heures. Trencant a la Crta. Sala-d'Heures.
08507 Santa Eugènia de Berga.

Coordenades:

Latitud: 41.90336
Longitud: 2.30012
UTM Est (X): 441950
UTM Nord (Y): 4639283

Classificació

Número de fitxa 08246-60
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern
Segle XVI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 003A00011
Autoria de la fitxa Anna M. Gómez Bach
Data de registre de la fitxa: dl., 17/04/2006 - 02:00

Descripció

Petit mas de dimensions rectangulars orientat oest-est. Davant de la façana principal, orientada a l'oest, hi ha una antiga pallissa amb coberta a dues vessants. La masoveria presenta una estructura de planta baixa

més pis i la coberta a dues vessants amb el carener perpendicular a la façana principal. El portal principal es troba centrat a la façana, i presenta una llinda de fusta amb inscripció, i els brancals de pedra carejada de mitjanes dimensions. Sobre d'aquest hi ha un finestral de grans dimensions que queda protegit amb una barana senzilla de fusta. A banda i banda d'aquestes obertures n'hi ha una més, totes elles de dimensions desiguals i de pedra carejada, pel que es segueix una composició més o menys simètrica. La resta d'obertures de la construcció també són de pedra carejada, però distribuïdes de forma aleatòria per les diferents façanes. El parament del mur és de carreus més o menys regulars combinats amb pedres irregulars i maó i unit amb argamassa, i encara són visibles les restes de l'arrebossat original. Els angles cantoners es troben marcats amb carreus regulars de mitjanes dimensions. El ràfec, de força volada, presenta cabirons de fusta que suporten les llates ceràmiques. El mas segueix l'estructura d'entrada i cuina a la part inferior i les dependències d'ús més privat al primer pis.

Observacions:

Al peu de la carretera que mena al paratge de Sala-d'Heures.

Història

La història de la masoveria de Sala-d'Heures va lligada a la del gran casal que porta el mateix nom. Aquesta domus d'Eures o Heures, a vegades anomenada també casal i castell, es trobava dins l'antic terme del castell de Taradell. La fortalesa fou un lloc de residència d'una família de cavallers, anomenada Eures, per passar després als Santa Eugènia i a altres, entre ells els mercaders Sala, al segle XVI. L'edifici actual correspon una moderna mansió de pedra d'estil neoromànic que s'aixeca sobre el solar de l'antiga domus que hi havia al costat de la torre quadrada del segle XII, i que restà dempeus fins a l'any 1937-1938. Amb el topònim Heures es coneix des del 937 una gran propietat o vil·la rural que s'estenia pel sector central de la parròquia de Vilalleons i per una part de la parròquia de Sant Julià de Vilatorrada. La villa Ezres és àmpliament esmentada en la documentació osonenca. També amb el nom de Viladeures o Vila-d'Heures consta un antic mas de la parròquia de Vilalleons, documentat als segles XIII i XIV, que es va refondre amb el mas Casal o el Casal de Vilalleons. Això i el parentiu entre els primitius senyors de la vil·la d'Heures i del Casal de Sala-d'Heures, porten a pensar que el nom de la fortalesa deriva de l'antiga casa rural. En el llibre de talles o contribucions de l'Arxiu Municipal de Vic del 1418 al 1460 consten les talles que pagaven aquells masos del terme units a Vic a principis del segle XV, dels quals el Casal de Sala-d'Heures, al pertànyer a un noble, estava exempt de pagament. A la Consueta Vella de Santa Eugènia de 1639 consta que aquest casal tenia units els masos Matarrodona, sa Mora, Berga superior, Coma i mas de na Berenguera de Berga. Quan el cognom Sala va entrar a la família per aliança matrimonial, a mans de Joan Sala, mercader i ciutadà de Vic i el seu fill Joan Sala i Tallander que es va refer bona part de l'antiga fortalesa, posteriorment esdevinguda mas, i es va començar a conèixer com a Sala-d'Heures. Al morir sense descendència Maria Bosch vídua de Josep Farran Sala, els seus marmessors van vendre el casal a Francesc de Pasqual i Arnau, nebot del bisbe de Vic Antoni Pasqual (1684-1707). Aquesta família residir poc al casal, que al segle XVII conservava la torre i la capella. Altra informació la proporcionen els Llibrets de Compliment Pasqual, concretament el del 1826, on hi ha llista dels masos i les persones que hi viuen majors de 8 anys, i on es detalla que Sala-d'Heures tenia 9 habitants. En tercera generació aquest matrimoni no tingué descendència llegant els seus béns a Miquel de Fontcoberta i de Pasqual d'Oriola, nebot d'Antoni Pasqual i Sallés. Actualment i per cinquena generació el casal és propietat dels Fontcoberta, de Carles de Fontcoberta i Balaguer.

Bibliografia

Consueta Vella de Santa Eugènia del 1639: "Memorial dels masos y casas habitats y affugats que de present se troben y en elles habitan dins dita parrochia y circuit de aquella". Consueta Vella de Santa Eugènia del 1639: "Nom de masos antics tan habitats con rònecs los quals per redució fan dos sous de menjars per cada hu de dits masos, conforme ho tinch trobat en un llibret istoriat entra las ascripturas de dita rectoria de lletra molt antiga". PLADEVALL, A. (1997). Santa Eugènia de Berga. Història i vida d'un vell poble osonenc. Ajuntament de Santa Eugènia de Berga. Ed. Eumo. Vic.

